

Razmere v Srednjeafriški republiki

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 12. septembra 2013 o Srednjeafriški republiki (2013/2823(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporazuma iz Librevilla (Gabon) z dne 11. januarja 2013 o reševanju politično-vojaške krize v Srednjeafriški republiki, ki je bil podpisan pod okriljem voditeljev držav in vlad Gospodarske skupnosti srednjeafriških držav (ECCAS) in določa pogoje za rešitev krize v Srednjeafriški republiki,
- ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja OZN z dne 14. avgusta 2013 o razmerah v Srednjeafriški republiki in poročil vodje integriranega urada OZN za izgradnjo miru v Srednjeafriški republiki (Binuca), namestnika generalnega sekretarja za humanitarne zadeve in pomočnika generalnega sekretarja za človekove pravice,
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN 2088(2013) z dne 24. januarja 2013 in deklaracij varnostnega sveta OZN o Srednjeafriški republiki ter prošnje varnostnemu svetu, naj podpre novo operacijo pod afriškim vodstvom,
- ob upoštevanju sklepa mirovnega in varnostnega sveta Afriške unije z dne 19. julija 2013, v katerem je odobril začetek mirovne operacije pod afriškim vodstvom od 1. avgusta 2013,
- ob upoštevanju izrednih zasedanj ECCAS voditeljev držav in vlad, ki so potekala v N'Djameni (Čad) 21. decembra 2012, 3. aprila 2013 in 18. aprila 2013, in njihovih sklepov o ustanovitvi prehodnega nacionalnega sveta (CNT) z zakonodajnimi in ustavodajnimi pooblastili ter o časovnem načrtu za proces tranzicije v Srednjeafriški republiki,
- ob upoštevanju srečanja mednarodne kontaktne skupine z dne 3. maja 2013 v Brazzavillu (Kongo), ki je potrdila časovni načrt za tranzicijo in ustanovila poseben sklad za pomoč Srednjeafriški republiki,
- ob upoštevanju izjav o Srednjeafriški republiki, ki jih je 21. decembra 2012, 1. in 11. januarja 2013, 25. marca 2013, 21. aprila 2013 in 27. avgusta 2013 podala podpredsednica Komisije in visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
- ob upoštevanju izjave, ki jo je 21. decembra 2012 podala komisarka za humanitarno pomoč in krizno odzivanje o novem izbruhu spopadov v Srednjeafriški republiki,
- ob upoštevanju resolucije skupne parlamentarne skupščine AKP-EU o Srednjeafriški republiki, ki je bila sprejeta 19. junija 2013,
- ob upoštevanju izjav varnostnega sveta Združenih narodov za javnost z dne 27. decembra 2012, 4. in 11. januarja 2013 o Srednjeafriški republiki,

- ob upoštevanju izjav generalnega sekretarja OZN Ban Ki Muna z dne 26. decembra 2012, v kateri je obsodil napade upornikov in pozval vse strani, naj spoštujejo sklepe, ki jih je skupnost ECCAS sprejela 21. decembra 2012 v N'Djameni, in z dne 5. avgusta 2013, v kateri zahteva, da se preneha nekaznovanost za hude kršitve človekovih pravic v Srednjeafriški republiki, vključno z obravnavo sankcij,
 - ob upoštevanju izjave visoke komisarke za človekove pravice OZN Navanethem Pillay z dne 16. aprila 2013, v kateri poziva k prenehanju nasilja v tej državi in obnovitvi pravne države,
 - ob upoštevanju izjav, ki jih je 12., 19. in 31. Decembra 2012 podala predsednica Komisije Afriške unije Nkosazana Dlamini-Zuma o razmerah v Srednjeafriški republiki,
 - ob upoštevanju revidiranega Sporazuma iz Cotonuja,
 - ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 17. januarja 2013 o razmerah v Srednjeafriški republiki¹,
 - ob upoštevanju členov 122(5) in 110(4) Poslovnika,
- A. ker člani koalicije Seleka od vojaške zmage 24. marca 2013 in prevzema oblasti množijo izsiljevanje, posilstva, kriminal, fizično nasilje, kraje, ropanje in druge kršitve človekovih pravic, tako v glavnem mestu kot drugje, pri čemer se izogibajo vsakemu nadzoru;
 - B. ker je 20. avgusta 2013 razoroževanje, ki ga je vodila koalicija Seleka na območju Boy-Rabé, ki ga obvladujejo privrženci nekdanjega predsednika Françoisja Bozizéja, povzročilo poboj 11 oseb, ducat ranjenih in ropanje;
 - C. ker je 28. avgusta 2013 več kot 500 prebivalcev Banguija pred nekdanjimi roparskimi uporniki pobegnilo na glavno mednarodno letališče Srednjeafriške republike, in so zasedali letalsko stezo skoraj 18 ur;
 - D. ker obstaja tveganje, da bodo nekdanje oborožene sile Srednjeafriške republike, ki podpirajo odstavljenega predsednika Françoisja Bozizéja, ponovno začele oborožene spopade; ker je treba upoštevati instrumentalizacijo medverskih napetosti in tveganja, ki jih vse to povzroča;
 - E. ker je 4. septembra 2013 tožilec sodišča v Banguiju zaprosil za desetletno zaporno kazen za 24 nekdanjih upornikov Seleke, ki so bili pripeljani pred sodišče v prvi obravnavi zlorab, zagrešenih v Srednjeafriški republiki;
 - F. ker je spoštovanje človekovih pravic temeljna vrednota Evropske unije in bistveni element Sporazuma iz Cotonouja;
 - G. ker neizvajanje pregona kršiteljev človekovih pravic in vojnih zločincev pred sodišči spodbuja ozračje nekaznovanosti in nove zločine;
 - H. ker je tožilec Mednarodnega kazenskega sodišča 7. avgusta 2013 izdal drugo opozorilo, da bodo lahko zločini, zagrešeni v Srednjeafriški republiki, spadali v pristojnost Mednarodnega kazenskega sodišča in da bo, če bo treba, postopek vodil urad tega

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0033.

sodišča;

- I. ker to nasilje povzroča nove premike prebivalstva in ker Urad Združenih narodov za usklajevanje humanitarnih dejavnosti navaja, da je tretjina prebivalstva zapustila domove in trpi zaradi podhranjenosti, 1,6 milijona obupno potrebuje pomoč, od tega 200 000 zdravstveno oskrbo, 484 000 jih živi v izrednem pomanjkanju hrane, 206 000 oseb je bilo razseljenih, 60 000 pa je našlo zatočišče v sosednjih državah; poleg tega več kot 650 000 otrok ne hodi več v šolo, saj so šole zasedle oborožene skupine, 3500 otrok pa je pristopilo k oboroženim silam in skupinam;
 - J. ker so kamerunske oblasti 21. avgusta 2013 začasno zaprle meje s Srednjeafriško republiko po tem, ko naj bi uporniki iz koalicije Seleka napadli obmejno mesto Toktoyo in ubili kamerunskega mejnega nadzornika; ker vozniki tovornjakov kljub ponovnemu odprtju meje oklevajo s prečkanjem v Srednjeafriško republiko zaradi vedno slabših varnostnih pogojev;
 - K. ker se Srednjeafriška republika sooča s socialnimi in gospodarskimi izzivi, saj sta bila javni in zasebni sektor izropana in uničena, kar resno spodkopava upravo države in njeno gospodarsko strukturo ter povzroča socialne nemire; ker so bile tudi bolnišnice masivno izropane, kar je povzročilo katastrofalne zdravstvene razmere v državi;
 - L. opozarja, da mirovni sporazum iz Librevilla ostaja osnova za prehodne določbe; ker morajo biti po 18-mesečni tranziciji organizirane svobodne, demokratične, pregledne in zakonite volitve, na njih pa ne smejo kandidirati predsednik države, predsednik vlade, člani tranzicijske vlade in člani prehodnega nacionalnega sveta;
 - M. ker je bil na vrhu Gospodarske skupnosti srednjeafriških držav (ECCAS), ki je potekal 3. aprila 2013, ustanovljen prehodni nacionalni svet in 18. aprila 2013 sprejet načrt za njegovo sestavo in delovanje;
 - N. ker je bila maja 2013 ustanovljena mednarodna kontaktna skupina za Srednjeafriško republiko, da bi usklajevala regionalno, vseafriško in mednarodno ukrepanje za iskanje trajne rešitve za ponavljajoče se težave države;
 - O. ker Evropska unija izvaja reden politični dialog s Srednjeafriško republiko zaradi Sporazuma iz Cotonouja in je glavna donatorica države in ker je 8. julija 2013 sklenila, da bo za 8 milijonov evrov povečala svojo humanitarno pomoč, ki bo tako znašala 20 milijonov evrov; ker ta pomoč EU ne bo zadoščala in ker morajo pri tem sodelovati tudi drugi mednarodni partnerji;
 - P. ker se Srednjeafriška republika sooča z desetletji nestabilnosti in političnih nemirov, odkar je leta 1960 postala samostojna; ker se, čeprav je država bogata z naravnimi viri (les, zlato, diamanti, uran itd.), uvršča samo na 179. od 187 mest na lestvici indeksa človekovega razvoja, okrog 70 % njenega prebivalstva živi pod mejo revščine in tako ostaja ena izmed najrevnejših držav sveta;
1. obsoja, da so oborožene sile koalicije Seleka 24. marca 2013 na nezakonit način prevzele oblast;
 2. je izredno zaskrbljen zaradi razmer v Srednjeafriški republici, za katero so značilni popoln razpad zakonov in reda ter odsotnost pravne države; obsoja nedavno nasilje, ki je

še dodatno spodkopalo najosnovnejše storitve v državi in poslabšalo že tako strašne humanitarne razmere, ki prizadevajo vse prebivalce;

3. poziva organe Srednjeafriške republike, naj sprejmejo konkretne ukrepe za zaščito civilnega prebivalstva ter ustavijo novačenje in uporabo otrok v oboroženih skupinah, ter ponovno vzpostavijo varnost in javni red kot tudi osnovne storitve zagotavljanja elektrike in vode;
4. strogo obsoja resne kršitve humanitarnega prava in razširjene primere kršenja prava človekovih pravic, zlasti s strani članov Seleke, vključno z zunajsodnimi poboji, množičnimi usmrtitvami, prisilnimi izginotji, samovoljnimi aretacijami in pridržanji, mučenjem, spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola ter novačenjem otrok vojakov;
5. poziva organe Srednjeafriške republike in vse deležnike, naj obravnavajo strukturne vzroke ponavljajočih se kriz v tej državi in sodelujejo pri izvajanju sporazuma iz Librevilla, ki določa pogoje tranzicije v državi in vrnitve k ustavnemu redu, da se tako dosežejo dolgoročni mir in demokratične rešitve;
6. poziva mednarodne partnerje, naj v celoti podprejo skupna prizadevanja na področjih varnosti, humanitarne pomoči, izgradnje pravne države; spodbuja varnostni svet OZN, naj nemudoma preuči zahtevo za podporo, ki jo je pripravila Afriška unija, za financiranje 3600 članov civilnega in vojaškega osebja misije za ohranjanje miru v Srednjeafriški republiki;
7. podpira aktualni prehod z misije za utrditev miru v Srednjeafriški republiki (Micopax) na mednarodno podporno misijo v Srednjeafriški republiki pod afriškim vodstvom (AFISM-CAR), katere mandat bi se moral izvajati pod okriljem OZN;
8. pozdravlja odločitev voditeljev držav Gospodarske skupnosti srednjeafriških držav (ECCAS) za znatno povečanje velikosti srednjeafriških večnacionalnih sil (FOMAC) in za sprejetje primerne mandata misije, da se prispeva k povečanju varnosti v Srednjeafriški republiki; istočasno je zaskrbljen, da četudi je bilo 1300 enot ECCAS razporejenih v Srednjeafriški republiki, niso mogle preprečiti, da država ne bi zdrsnila v anarhijo; opozarja, da bi slabšanje razmer v Srednjeafriški republiki lahko privedlo do regionalne nestabilnosti;
9. poziva, da je treba vse, ki so kršili človekove pravice, zagrešili vojne zločine, zločine proti človeštvu, spolno nasilje nad ženskami ali novačili otroke vojake, prijaviti, identificirati, kazensko preganjati in kaznovati v skladu z nacionalnim in mednarodnim kazenskim pravom; glede tega poudarja, da so bile razmere v Srednjeafriški republiki že obravnavane pred Mednarodnim kazenskim sodiščem in da po statutu sodišča genocid, zločini proti človeštvu ali vojni zločini ne zastarajo;
10. pozdravlja odločitev Srednjeafriške republike, da bo začela program za zbiranje nedovoljenega orožja kot odziv na nasilje in manjše zločine v kronično nestabilni državi; poziva vlado, naj postane ta ukrep obvezen;
11. je seznanjen z vzpostavitvijo mešane preiskovalne skupine za izsiljevanja, ki so bila storjena od prevzema oblasti koalicije Seleka, in poziva vse udeležene v tej strukturi, naj si prizadevajo za nacionalno spravo;

12. meni, da je poleg tega treba obravnavati posledice konfliktov, predvsem z reformo oboroženih in varnostnih sil, razorožitvijo, demobilizacijo in ponovno vključitvijo nekdanjih borcev, vračanje beguncev, ponovno naselitev notranje razseljenega prebivalstva na njihove domove in izvajanje trajnih razvojnih programov;
13. vztraja, da je celovita politična rešitev, vključno s pravično razdelitvijo dohodka po državnem proračunu, nujna za iskanje rešitev krize in za tlakovanje poti za trajnostni razvoj v tej regiji; poziva generalnega sekretarja OZN, da imenuje skupino strokovnjakov, ki bodo preučili izkoriščanje kmetijskih in rudninskih virov Srednjeafriške republike, da se vzpostavi pravni sistem in bodo viri države koristili prebivalstvu;
14. pozdravlja povečano podporo EU pri razreševanju humanitarne krize v Srednjeafriški republiki, in poziva EU in njene države članice, kot glavne donatorice te države, naj okrepijo svoje usklajevanje z drugimi donatorji in mednarodnimi institucijami, da se primerno izpolnijo humanitarne potrebe in ublaži trpljenje prebivalcev Srednjeafriške republike; zahteva, naj septembra 2013 v New Yorku poteka mednarodna seja o Srednjeafriški republiki;
15. zahteva okrepitev mednarodnih operacij, s soglasjem Srednjeafriške republike, da se aretirajo člani vojske Gospodovega odpora (ARS), da se prekine pustošenje te kriminalne skupine;
16. poziva organe Srednjeafriške republike, da izpolnijo obveze iz Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča, katerega podpisnica je njihova država;
17. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, varnostnemu svetu OZN, generalnemu sekretarju OZN, institucijam Afriške unije, Evropski službi za zunanje delovanje, skupni parlamentarni skupščini AKP-EU in državam članicam Evropske unije.